

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В.Д. Губенко

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**«ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРАЦЕОХОРОННОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ОХОРОНИ ПРАЦІ»**

(для студентів 4 курсу денної форми кваліфікаційного рівня бакалавр галузі знань 1702 «Цивільна безпека» напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці»)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Правові основи працезохоронної політики та охорони праці» (для студентів 4 курсу денної форми кваліфікаційного рівня бакалавр галузі знань 1702 «Цивільна безпека» напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці»), / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В.Д. Губенко; – Х.: ХНАМГ, 2010. – 14 с.

Укладач: В.Д. Губенко

Рецензент: Б.М. Коржик

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу та узгоджена з орієнтованою структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-трансферною системою (ЕСТБ).

Затверджено на засіданні кафедри «Безпека життєдіяльності», протокол № 10 від 03.02.2011р.

© В.Д. Губенко, ХНАМГ, 2010

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1 .Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2.Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3 .Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4.Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5.Анотації програми навчальної дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.1 .Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	9
2.2.Зміст дисципліни.....	9
2.3.Лекційний курс.....	10
2.4.Практичні роботи.....	11
2.5.Самостійна навчальна робота студента.....	11
2.6.Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	12
2.7.Інформаційно-методичне забезпечення.....	12

ВСТУП

Основна мета вивчення дисципліни - надати майбутньому фахівцю в галузі охорони праці теоретичні знання та практичні навички задля вирішення проблем організації та технічного забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці на об'єктах його майбутньої професійної діяльності, тобто надати йому умови та можливість самостійно приймати інженерні рішення з охорони праці.

Відповідно до навчального плану дана програма розроблена для напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці». Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки бакалавра напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці», 2009 р.
- ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці», 2009 р.
- СВО ХНАМГ «Навчальний план напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці» освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, 2009 р.

Вивчення дисципліни «Правові основи працезохоронної політики та охорони праці» базується на знаннях з правових питань охорони праці, отриманих студентами раніше при освоєнні навчальних дисциплін, що стосуються охорони праці.

Програма навчальної дисципліни «Правові основи працезохоронної політики та охорони праці» ухвалена випускаючою кафедрою «Безпека життєдіяльності» (протокол № 10 від 03.02.2011р.) та Вченою радою факультету «Електричний транспорт».

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: вивчається з метою формування у майбутніх фахівців знань щодо стану проблем охорони праці, складових і функціонування управління охороною праці та шляхів правового регулювання методів та засобів забезпечення безпеки праці згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

1.1.2. Предмет вивчення дисципліни: вивчення правової і нормативної бази праці та охорони праці в Україні, вивчення функцій тих органів, що забезпечують працезахоронну політику та охорону праці; набуття навичок аналізу й оцінювання стану працезахоронної діяльності.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Визначення дисциплін
Безпека життєдіяльності	нормативна
Основи охорони праці	нормативна
Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці	професійна
Метрологія, стандартизація та сертифікація	професійна
Управління охороною праці	Соціально-економічна

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Правові основи працезахоронної політики та охорони праці – 108/3,0.

Змістові модулі (ЗМ) ЗМ1.1 Працезахоронна політика та охорона праці при прийомі на роботу та під час роботи – 1,0/36

Навчальні елементи

1. Суб'єкти трудового права. Трудові договори і угоди. Робочий час і час відпочинку.
2. Особливості регулювання праці окремих категорій працівників.
3. Дисципліна праці та відповідальність за правопорушення у сфері охорони праці.
4. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

ЗМ 1.2 Відшкодування збитків та здійснення нагляду в сфері охорони праці – 1,5/54.

Навчальні елементи

1. Відшкодування підприємствам, громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог охорони праці.
2. Порядок і строки притягнення до відповідальності за правопорушення в сфері охорони праці.
3. Індивідуальні та колективні трудові спори і порядок їх розв'язання.
4. Гарантії прав громадян на охорону праці. Політика підприємства з охорони праці.
5. Здійснення нагляду прокуратури України за дотриманням законності у сфері охорони праці.

ЗМ 1.3 Юридична відповідальність за скоєння злочинів у сфері службової діяльності – 0,5/18

Навчальні елементи

1. Основні положення Закону України «Про боротьбу з корупцією».
2. Відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень.
3. Корупційні адміністративні правопорушення.
4. Злочини у сфері службової діяльності, пов'язані з наданням публічних послуг.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничий сфері
1	2	3
Використання на практиці законодавчої та нормативної бази України про організацію працевохоронної політики	Соціально-виробнича	Проектувальна і організаційна
Використання інженерних знань, відповідних нормативів, державних стандартів безпеки праці	Соціально-виробнича	Організаційна

1	2	3
Контролювання дотримання вимог з охорони праці	Виробнича	Управлінська
Розробка необхідних заходів щодо поліпшення законності умов праці	Виробнича	Проектувально-організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Кодекс законів про працю України, №3693-12 від 25.12.93.
2. Закон України «Про боротьбу з корупцією», № 357/95 від 05.10.95.
3. Трудове право України, за ред.П.Д. Пилипенка, - К, 2004 – 383 с.
4. Козак З.Я., Правове регулювання охорони праці: Навчальний посібник, - Львів, 2003 – 403 с.
- 5 Шевченко В.И., Правові питання охорони праці, Навчальний посібник, - Харків, ХНАМГ, 2004 – 184 с.

1.5.Анотація програми навчальної дисципліни

"Правові основи працезахоронної політики та охорони праці"

Поняття і предмет охорони праці. Правові та організаційні питання праці та охорони праці. Договори і угоди, робочий час і час відпочинку. Дисципліна праці, відповідальність за правопорушення в сфері праці і охорони праці. Відшкодування шкоди, заподіяної працівнику на виробництві. Юридична відповідальність за скоєння злочинів у сфері службової діяльності.

"Правовые основы трудоохранной политики и охраны труда"

Понятие и предмет охраны труда. Правовые и организационные вопросы труда и охраны труда. Договоры и соглашения, рабочее время и время отдыха. Дисциплина труда, ответственность за правонарушения в области труда и охраны труда. Возмещение ущерба здоровью, причиненного работнику на производстве. Юридическая ответственность за преступления в сфере служебной деятельности.

Annotation to the programme of educational discipline «The Protection of labour in branch»

Aim discipline «Protection of labour in branch» let specialist theory and state of the practice on manage. Aim discipline to give lesson for the future specialist theoretical information and state of the practice creation secure state harmless conditions labor in all sphere production, to give lesson first offal help under such conditions. Object discipline am to form the basic of modern mechanism protection of labor in Ukraine. Program curriculum discipline consist of module «To form the basis of protection of labour» consist of component am legislation protection of labour and production hygiene, industrial safety technological process and fire will never.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практичні	Лабораторш		Контр.роб	КП/КР	РГР		
6.170202	3,0/108	8	42	28	14		66			20		8

2.2. Тематичний план дисципліни

Модуль 1. Правові основи працевпорядкової політики та охорони праці – 108/3,0
Змістові модулі (ЗМ) ЗМ1.1 Працевпорядкова політика та охорона праці при прийомі на роботу та під час роботи – 1,0/36

Навчальні елементи

1. Суб'єкти трудового права. Трудові договори і угоди. Робочий час і час відпочинку.
2. Особливості регулювання праці окремих категорій працівників.
3. Дисципліна праці та відповідальність за правопорушення у сфері охорони праці.
4. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

ЗМ 1.2 Відшкодування збитків та здійснення нагляду в сфері охорони праці – 1,5/54

Навчальні елементи

1. Відшкодування підприємствам, громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог охорони праці.
2. Порядок і строки притягнення до відповідальності за правопорушення в сфері охорони праці.
3. Індивідуальні та колективні трудові спори і порядок їх розв'язання.
4. Гарантії прав громадян на охорону праці. Політика підприємства з охорони праці.
5. Здійснення нагляду прокуратури України за дотриманням законності у сфері охорони праці.

ЗМ 1.3 Юридична відповідальність за скоєння злочинів у сфері службової діяльності – 0,5/18

Навчальні елементи

1. Основні положення Закону України «Про боротьбу з корупцією».
2. Відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень.

3. Корупційні адміністративні правопорушення.

4. Злочини у сфері службової діяльності, пов'язані з наданням публічних послуг.

2.3. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, спеціалізаціями (шифр, аббревіатура) 6.170202 «Охорона праці»
ЗМ1.1 Працезахоронна політика та охорона праці при прийомі на роботу та під час роботи	10,0
Тема 1. Суб'єкти трудового права. Трудові договори і угоди. Робочий час і час відпочинку.	2,0
Тема 2. Особливості регулювання праці окремих категорій працівників.	4,0
Тема 3. Дисципліна праці та відповідальність за правопорушення у сфері охорони праці	2,0
Тема 4. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	2,0
ЗМ 1.2 Відшкодування збитків та здійснення нагляду у сфері охорони праці	12,0
Тема 5. Відшкодування підприємствам, громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог охорони праці.	4,0
Тема 6. Порядок і строки притягнення до відповідальності за правопорушення в сфері охорони праці.	2,0
Тема 7. Індивідуальні та колективні трудові спори і порядок їх розв'язання.	2,0
Тема 8. Гарантії прав громадян на охорону праці. Політика підприємства з охорони праці.	2,0
Тема 9. Здійснення нагляду прокуратури України за дотриманням законності у сфері охорони праці.	2,0
ЗМ 1.3 Юридична відповідальність за скоєння злочинів у сфері службової діяльності	6,0
Тема 10. Основні положення Закону України «Про боротьбу з корупцією».	1,0
Тема 11. Відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень.	1,0
Тема 12. Корупційні адміністративні правопорушення.	2,0
Тема 13. Злочини у сфері службової діяльності, пов'язані з наданням публічних послуг.	2,0
Усього	28,0

2.4. Практичні роботи

№ п/п	Найменування тем	Кількість годин
1.	Складання договору (угоди) при прийомі працівника на роботу	2,0
2.	Розробка режиму робочого часу і часу відпочинку на підприємстві	2,0
3.	Визначення відповідальності за правопорушення у сфері охорони праці (за варіантом)	2,0
4.	Відшкодування шкоди здоров'ю, причиненої працівникові на виробництві	2,0
5.	Визначення прав на пільги і компенсації за важкі і шкідливі умови праці	2,0
6.	Визначити корупційні адміністративні правопорушення (за варіантом)	2,0
7.	Визначити ступінь юридичної відповідальності за скоєння злочинів у сфері службової діяльності (за варіантом)	2,0
	Разом	14,0

2.5 Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час. Дійсна робоча програма передбачає самостійне поглиблене пророблення студентами найбільш важливих тем дисципліни.

2.5.1 Мета самостійної роботи студентів

Мета самостійної роботи студента по вивченню курсу "Правові основи працевохоронної політики та охорони праці":

- активізація творчих здібностей студента і розвиток навичок роботи з технічною літературою;
- ознайомлення з нормативною літературою по забезпеченню безпеки праці;
- придбання досвіду самостійного рішення правових питань охорони праці.

2.5.2 Задачі самостійної роботи студентів:

- детальне ознайомлення з нормативною літературою по забезпеченню правових питань охорони праці; її застосування для вирішення питань при підготовці до практичних занять; придбання досвіду самостійного рішення правових питань охорони праці;
- придбання досвіду по виконанню інженерних розрахунків на основі нормативних документів з правових питань охорони праці.

Найважливішою вимогою до підготовки фахівців на сучасному етапі є розвиток у студентів здатності і навичок самостійного придбання знань і умінь, необхідних для інженерного рішення питань охорони праці після закінчення вищого навчального закладу. Тому робочою програмою курсу передбачається не тільки передача викладачем визначеної наукової інформації, але й організація самостійної пізнавальної діяльності студентів шляхом роботи з літературою і нормативною документацією по охороні праці.

Навчальним планом спеціальності на самостійне вивчення дисципліни під керівництвом провідного викладача виділяється 66 годин в 8 навчальному семестрі денної форми навчання.

В обсязі матеріалу, що підлягає теоретичному вивченню, входять: навчальна література, нормативна документація по забезпеченню правових питань охорони праці, інструктивні матеріали, конспект лекцій. В процесі самостійної роботи студент має виконати РГР і захистити її. Вона зараховується як засіб контролю в структурі залікового кредиту.

2.6. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, РГР тощо)	Розподіл балів, %
Модуль 1. Поточний контроль	100
ЗМ1. Тестування	20
ЗМ2. Тестування	20
ЗМ3. Тестування	20
Розробка і захист РГР	40
Підсумковий контроль по модулю 1 (залік)	-
Всього:	100

2.6.1. Засоби і форми підсумкового контролю

При розробці критеріїв оцінки за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань. Крім цього необхідно враховувати здатність студента: диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; встановлювати різницю між причинами і наслідками; застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; викладати матеріал на папері логічно, послідовно з дотриманням вимог нормативних документів.

Згідно з "Положенням про кредитно-модульну систему організації навчального процесу", з дисциплін, за якими у навчальних планах формою підсумкової атестації є "залік" дозволити проведення залікової атестації за підсумками поточного контролю. Загальна сума відсотків балів за змістовими модулями повинна складати 100 відсотків. Встановити, що студенти, які набрали за кожним змістовим модулем більше половини можливих балів, отримують залікову атестацію без обов'язкової присутності студента.

Студентам, які бажають отримати більш високу оцінку заліку за шкалою ЕСТБ, надавати можливість проведення повторного або додаткового контролю з окремих змістових модулів або підсумкового контролю до початку екзаменаційної сесії.

Розподіл відсотків балів за змістовими модулями повинен відповідати структурі залікового кредиту, яка є невід'ємною складовою робочої програми навчальної дисципліни.

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, інтернет адреси	Змістовний модуль, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. http://www.dnop.kiev.ua/ - Державний комітет України з нагляду за охороною праці;	ЗМ 2-3
2. http://document.org.ua/dnaop/index.php Реєстр ДНАОП. Перелік нормативних актів з охорони праці.	ЗМ 1-3
3. Охорона праці в Україні. Нормативні документи. -К.:КНТ, 2004. -440 с.	ЗМ 1-3
4. ДСТУ 2293-99. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.	ЗМ 1
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Закон України про охорону праці від 21.11.2002	ЗМ 1-2
2. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, №1105-XIV від 23.09.1999	ЗМ 2
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до виконання робіт, плакатів тощо)	
1. Конспект лекцій з курсу «Правове регулювання охорони праці» - Харків, ХНАМГ, 2004 – 184 с.	ЗМ1-3
2. Методичні вказівки до виконання РГР «Розробка інструкції з охорони праці» з курсу «Правове регулювання охорони праці» №542, Харків, ХНАМГ, 2007	ЗМ 1-2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ГУБЕНКО Віктор Дмитрович

Програма і робоча програма навчальної дисципліни **«Правові основи
працезахоронної політики та охорони праці»** (для студентів 4 курсу денної
форми навчання кваліфікаційного рівня бакалавр галузі знань 1702 «Цивільна
безпека» напряму підготовки 6.170202 «Охорона праці»)

Комп'ютерна верстка: *І.О. Храпко*

План 2010, поз. 473 Р

Підп. до друку 04.02.2011 р.

Формат 60x84 1/16

Друк на ризографі

Ум. друк. арк. 0,8

Тираж 10 пр.

Зам. № 6901

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001